

DELEGATURA

UOKiK W KATOWICACH

Katowice, dnia 2008-05-08

RKT – 61-23/08/HS

DECYZJA Nr RKT - 14/2008

Stosownie do art. 33 ust. 6 ustawy z dnia 16 lutego 2007r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331 ze zm. Dz. U. z 2007r. Nr 99 poz. 660 i Dz.U. Nr 171 poz. 1206) i § 7 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 17 lipca 2007r. w sprawie właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz. U. Nr 134, poz. 939),

- działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:
po przeprowadzeniu wszczętego z urzędu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, przeciwko Jerzemu K. prowadzącemu działalność gospodarczą pod nazwą „Telpol”- Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Montażowe Urządzeń Elektronicznych Jerzy K. w Katowicach:

I. Na podstawie art. 26 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów **uznaje się za naruszające zbiorowe interesy konsumentów praktyki polegające na:**

1. stosowaniu w umowie oraz w regulaminie świadczenia usług telekomunikacyjnych postanowień wzorca umowy, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ ustawy z dnia 17 listopada 1964r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296 z późn. zm.), którego treść jest następująca: „(...) **Brak faktury nie zwalnia Abonenta z obowiązku uiszczenia Oplaty abonamentowej i innych należnych Operatorowi opłat okresowych w przewidzianym terminie**”, co jest niezgodne z art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów,
2. stosowaniu w umowie oraz w regulaminie świadczenia usług telekomunikacyjnych postanowień wzorca umowy, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ ustawy z dnia 17 listopada 1964r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296 z późn. zm.), którego treść jest następująca: w umowie: „**Operator nie ponosi odpowiedzialności za jakiegokolwiek zakłócenia w emisji programów (...) oraz w innych przypadkach**

niezależnych od Operatora” oraz w regulaminie: **„Operator nie ponosi odpowiedzialności za jakiegokolwiek zakłócenia w emisji programów (...) oraz w innych przypadkach niezależnych od Operatora w szczególności związanych z konserwacją nadajników radiowo-telewizyjnych, przerwy w pracy satelitów i innych podobnych przyczyn leżących po stronie nadawców programów”**, co jest niezgodne z art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów,

3. stosowaniu w umowie oraz w regulaminie świadczenia usług telekomunikacyjnych postanowień wzorca umowy, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ ustawy z dnia 17 listopada 1964r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296 z późn. zm.), którego treść jest następująca: **„Nie stanowią naruszenia Umowy krótkotrwałe przerwy lub pogorszenie jakości trwające nie dłużej niż jednorazowo 24 godziny, a łącznie w miesięcznym okresie rozliczeniowym 72 godziny”**, co jest niezgodne z art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów,
4. stosowaniu w umowie oraz w regulaminie świadczenia usług telekomunikacyjnych postanowień wzorca umowy, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ ustawy z dnia 17 listopada 1964r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296 z późn. zm.), którego treść jest następująca: **„Właściwym do rozstrzygania sporów wynikających z niniejszej Umowy oraz Regulaminu, (...) jest sąd powszechny właściwy dla siedziby Operatora”**, co jest niezgodne z art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów,
5. stosowaniu w regulaminie świadczenia usług telekomunikacyjnych postanowień wzorca umowy, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ ustawy z dnia 17 listopada 1964r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296 z późn. zm.), którego treść jest następująca: **„Ponowne podłączenie Abonenta do Sieci lub zawarcie z Abonentem kolejnej Umowy nastąpi tylko po uprzednim uregulowaniu przez Abonenta zaległości oraz wniesieniu opłaty za ponowne podłączenie zgodnie z aktualnie obowiązującym Cennikiem”**, co jest niezgodne z art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów,
6. naruszaniu obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji, do czego doszło w wyniku niezawierania w umowach o świadczenie usług telekomunikacyjnych z konsumentami oraz w regulaminie świadczenia usług nazwy dostawcy usług, wbrew obowiązkowi wynikającemu z art. 56 ust. 3 pkt 1 a także art. 60 pkt 1 ustawy z dnia 16 lipca 2004r. Prawo telekomunikacyjne (Dz. U. Nr 171, poz. 1800 ze zm.), co jest niezgodne z art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

i nakazuje się zaniechanie ich stosowania.

II. Na podstawie art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów nakłada się na Jerzego K. prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą „Telpol”-Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Montażowe Urządzeń Elektronicznych Jerzy K. w Katowicach, karę pieniężną w wysokości 10 000 zł (słownie: dziesięć tysięcy złotych), płatną do budżetu państwa, z tytułu naruszenia zakazu, o jakim mowa w art. 24 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 i pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, w zakresie opisanym w punktach I 1 - 6 sentencji niniejszej decyzji.

III. Na podstawie art. 77 ust. 1 w związku z art. 80 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów obciąża się Jerzego K. prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą „Telpol”- Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Montażowe Urządzeń Elektronicznych Jerzy K. w Katowicach, kosztami opisanego na wstępie postępowania w sprawie stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów oraz zobowiązuje się tego przedsiębiorcę do zwrotu Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów kosztów postępowania w kwocie 54 zł (słownie: pięćdziesięciu czterech złotych).

Uzasadnienie

W imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (zwanego dalej także Prezesem Urzędu) przeprowadzono postępowanie wyjaśniające (RKT-405-76/07/HS) w sprawie działalności Jerzego K. prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą „Telpol”- Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Montażowe Urządzeń Elektronicznych Jerzy K. w Katowicach (zwanego dalej także przedsiębiorcą). W toku przedmiotowego postępowania wyjaśniającego powzięto podejrzenie, że przedsiębiorca może stosować praktyki naruszające zbiorowe interesy konsumentów, wobec tego, postanowieniem nr 1 z dnia 03.01.2008r. (karta nr 1) wszczęto niniejsze postępowanie pod zarzutami opisanymi w sentencji tej decyzji.

W ramach prowadzonych czynności przedsiębiorca nie uznał zarzutów i wyraził swoje stanowisko w sprawie (karty nr 4-13). Przedsiębiorca podniósł, że jego działanie nie nosi cech działania bezprawnego, nie może być uznane za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, albowiem za bezprawne stosowanie postanowień wzorców umowy, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, należy uznać zachowanie przedsiębiorcy, któremu zakazano używania takiego wzorca, a nie stosowanie przez inne podmioty postanowień, które są analogiczne do klauzuli abuzywnej. W odpowiedzi na zarzut nr 1 przedsiębiorca podniósł, że analogiczne zapisy wielokrotnie pojawiają się w rejestrze i tego faktu nie kwestionuje, a w jego opinii w chwili obecnej stosowanie takiego zapisu nie jest bezprawne (karta nr 8). Odnośnie zarzutu nr 2 podniósł, że podobny zapis pojawia się w rejestrze i przedsiębiorca tego faktu nie kwestionuje, a w chwili obecnej stosowanie takiego zapisu nie jest bezprawne (karta nr 9). W zakresie zarzutu nr 3 przedsiębiorca podniósł, że nie znalazł w rejestrze klauzul ani podobnej, ani tym bardziej identycznej klauzuli abuzywnej i nie wie w jakim zakresie kwestionowane postanowienie miałoby naruszać prawa i obowiązki konsumentów w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, a sam nie może dopatrzeć się takiego naruszenia (karta nr 10). Odnośnie zarzutu nr 4 i nr 5 podniósł, że podobne zapisy pojawiają się w rejestrze i przedsiębiorca tego faktu nie kwestionuje, a w chwili obecnej stosowanie takiego zapisu nie jest bezprawne (karty nr 10-11). W przypadku przekonującego uzasadnienia postawionych w punktach 1-5 zarzutów przedsiębiorca gotowy jest podjąć stosowne środki zmierzające do usunięcia lub zmiany zapisów w stosowanych wzorcach umów. W opinii przedsiębiorcy zarzut nr 6 jest całkowicie bezpodstawny, albowiem nazwa dostawcy usług jest określona w sposób pełny, prawdziwy i rzetelny (karta nr 12).

Pismem z dnia 24.04.2008 (karta nr 123) zawiadomiono o zakończeniu zbierania materiału dowodowego (dowód: karta nr 124).

Prezes Urzędu ustalił następujący stan faktyczny:

Jerzy K. prowadzi działalność gospodarczą na podstawie wpisu do ewidencji działalności gospodarczej Prezydenta Miasta Chorzów pod numerem 6083 (karta nr 57), a pod numerem 108 wpisany jest do rejestru przedsiębiorców telekomunikacyjnych (karta nr 60).

Z dokumentów zgromadzonych w toku postępowania wyjaśniającego wynika, że przedsiębiorca posługuje się następującymi wzorcami umownymi:

- 1/ umowa o świadczenie usług telekomunikacyjnych – Telewizja kablowa (k. nr 64-65),
- 2/ cennik TVK TELPOL (karta nr 63),
- 3/ Regulamin Świadczenia Dostępnych Usług Telekomunikacyjnych Telewizja Kablowa (karty nr 66-68),

które określają prawa i obowiązki konsumentów – abonentów telewizji kablowej.

Okoliczność stosowania ww. wzorców umownych, a tym samym postanowień z nich wynikających udokumentowano gromadząc umowy faktycznie zawarte z konsumentami (dowód: karty nr 69 – 111 i nr 14-52). W związku z tym, ilekroć w dalszej części decyzji będzie mowa o zapisach przedmiotowych wzorców należy przez to rozumieć także postanowienia umów rzeczywiście zawartych z konsumentami.

Według § 11 pkt 7 wzorca umowy oraz § 27 pkt 2 regulaminu – Operator będzie przysyłał Abonentowi faktury VAT. „Brak faktury nie zwalnia Abonenta z obowiązku uiszczenia Opłaty abonamentowej i innych należnych Operatorowi opłat okresowych w przewidzianym terminie.” (dowód: karty nr 14, 21, 24, 34, 45, 72, 75, 80, 87, 93, 108).

Według § 18 pkt 2 wzorca umowy – „Operator nie ponosi odpowiedzialności za jakiegokolwiek zakłócenia w emisji programów (...) oraz w innych przypadkach niezależnych od Operatora” oraz § 36 regulaminu „Operator nie ponosi odpowiedzialności za jakiegokolwiek zakłócenia w emisji programów (...) oraz w innych przypadkach niezależnych od Operatora w szczególności związanych z konserwacją nadajników radiowo-telewizyjnych, przerwy w pracy satelitów i innych podobnych przyczyn leżących po stronie nadawców programów.” (dowód: karty nr 15, 21, 25, 34, 46, 72, 75, 87, 93, 108).

Według § 26 pkt 2 wzorca umowy oraz § 32 pkt 2 regulaminu – „Nie stanowią naruszenia Umowy krótkotrwałe przerwy lub pogorszenie jakości trwające nie dłużej niż jednorazowo 24 godziny, a łącznie w miesięcznym okresie rozliczeniowym 72 godziny” (dowód karty nr 15, 21, 25, 34, 46, 72, 76, 87, 93, 108).

Według § 38 pkt 4 wzorca umowy oraz § 78 pkt 2 regulaminu – „Właściwym do rozstrzygnięcia sporów wynikających z niniejszej Umowy oraz Regulaminu, (...) jest sąd powszechny właściwy dla siedziby Operatora.” (dowód karty nr 16, 18, 27, 35, 47, 73, 77, 88, 96, 111).

Według § 61 regulaminu – „Ponowne podłączenie Abonenta do Sieci lub zawarcie z Abonentem kolejnej Umowy nastąpi tylko po uprzednim uregulowaniu przez Abonenta zaległości oraz wniesieniu opłaty za ponowne podłączenie zgodnie z aktualnie obowiązującym Cennikiem.” (dowód karty nr 19, 73, 88, 95, 110)

W umowach o świadczenie usług telekomunikacyjnych zawieranych przez przedsiębiorcę z konsumentami brak pełnej nazwy dostawcy usług. W umowie nazwa dostawcy usług określona jest w następujący sposób: Telpol Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Montażowe Urządzeń Elektronicznych. Według zaświadczenia o wpisie do ewidencji działalności gospodarczej (karta nr 57) oznaczenie przedsiębiorcy brzmi: Jerzy K. „Telpol” Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Montażowe Urządzeń Elektronicznych. Według zaświadczenia o wpisie do rejestru przedsiębiorców telekomunikacyjnych (karta nr 60) nazwa podmiotu uprawnionego do prowadzenia działalności gospodarczej to: Przedsiębiorstwo

Produkcyjno-Montażowe Urządzeń Elektronicznych Telpol Jerzy K. Informacja zawierająca nazwę dostawy usług nie jest uzupełniona w regulaminie. (dowód karty nr 14, 24, 33, 45, 74, 78, 86, 91, 106).

Przychód osiągnięty przez przedsiębiorcę w roku podatkowym 2007 ustalono na podstawie przesłanego dokumentu (dowód: karty nr 114-118).

Prezes Urzędu zważył, co następuje.

I.

Do umów o świadczenie usług telekomunikacyjnych stosuje się przepisy ustawy z dnia 16 lipca 2004r. Prawo telekomunikacyjne (Dz. U. Nr 171, poz. 1800 ze zm.), jak i zapisy ustawy z dnia 23 kwietnia 1964r. Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 16, poz. 93 ze zm.), zwanej dalej także Kc). Postanowienia umów ww. rodzaju nie mogą zawierać postanowień sprzecznych z przywołanymi aktami prawnymi oraz tożsamych z klauzulami uznanymi na mocy prawomocnych wyroków za niedozwolone przez właściwy sąd, zasadniczo przez Sąd Okręgowy w Warszawie - Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów (zwany dalej także SOKiK) i wpisanymi do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone (zwanego dalej także rejestrem), a także muszą zawierać należyty zakres informacji, do przekazania których przedsiębiorcy są zobowiązani. Zachowania przedsiębiorców sprzeczne z regulacjami ww. aktów prawnych kwalifikowane są jako bezprawne i jeśli godzą w zbiorowe interesy konsumentów mogą zostać uznane za praktyki naruszające zbiorowe interesy konsumentów, o jakich mowa w art. 24 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Dla stwierdzenia naruszenia przywołanego powyżej przepisu prawa kumulatywnie muszą zostać spełnione następujące przesłanki:

- określone zachowanie przedsiębiorców musi być bezprawne,
- zachowanie to musi godzić w zbiorowe interesy konsumentów.

Jak wynika z art. 1 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów ustawa ta określa warunki rozwoju i ochrony konkurencji oraz zasady podejmowanej w interesie publicznym ochrony interesów przedsiębiorców i konsumentów. Działania oparte na przepisach niniejszej ustawy są zatem podejmowane w interesie publicznym, w celu ochrony interesów zbiorowości, a nie wprost poszczególnych uczestników rynku. Naruszenie interesu publicznego stanowi bezwzględny warunek do uznania kompetencji Prezesa Urzędu do rozstrzygnięcia określonej sprawy. Interes publiczny zostaje naruszony wówczas, gdy oceniane działania godzą w interesy ogólnospołeczne i dotyczą szerokiego kręgu uczestników rynku i poprzez to powodują zaburzenia w jego prawidłowym funkcjonowaniu. Uwzględniając charakter praktyk opisanych w niniejszej decyzji należało stwierdzić, że w rozważanej sprawie przesłanka naruszenia interesu publicznoprawnego sformułowana w art. 1 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów została spełniona. Badane praktyki przedsiębiorcy, które opisano szczegółowo poniżej, godzą w interesy nie tylko poszczególnych osób, ale przede wszystkim w interesy ogółu konsumentów, całej ich zbiorowości. Niekorzystne skutki prowadzonych przez przedsiębiorcę działań mają wpływ na szeroką grupę konsumentów, którzy zawarli z nimi umowy. Stanowią one zagrożenie także dla wszystkich tych konsumentów, którzy potencjalnie mogą stać się kontrahentami przedsiębiorcy, przeciwko któremu jest prowadzone niniejsze postępowanie. Jego zachowania oddziałują lub mogą oddziaływać na nieoznaczoną grupę osób, której skład ulega systematycznym zmianom. Potencjalnie każdy konsument zamieszkały na obszarze działania przedsiębiorcy może bowiem zawrzeć umowę dotyczącą świadczenia usług telekomunikacyjnych, co naraża szeroką rzeszę podmiotów na niekorzystne konsekwencje

wymierzonych przeciwko nim praktyk. Dodać należy, że zgodnie z art. 1 ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów ustawa ta reguluje zasady i tryb przeciwdziałania praktykom naruszającym zbiorowe interesy konsumentów, jeżeli praktyki te wywołują lub mogą wywoływać skutki na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Dla stwierdzenia, że dana praktyka godzi w zbiorowe interesy konsumentów wystarczające jest więc wykazanie, że potencjalnie istniało zagrożenie naruszenia interesów w skutek np. zastosowania określonego postanowienia w umowach z konsumentami w przypadku zaistnienia określonych okoliczności. Zagadnienie naruszenia zbiorowych interesów konsumentów nie będzie oddzielnie poruszane przy poszczególnych praktykach wymienionych w pkt. I 1 – 6 przedmiotowej decyzji, gdyż w przypadku wszystkich praktyk kwestia ta kształtuje się identycznie, co uzasadnia odniesienie się do niniejszego problemu łącznie w tym miejscu. Wobec tego należało uznać, że Prezes Urzędu posiada kompetencję do podjęcia działań w niniejszej sprawie oraz do wydania przedmiotowej decyzji.

1. Pierwszy z postawionych przedsiębiorcy zarzutów dotyczy posługiwania się w § 11 pkt 7 wzorca umowy oraz § 27 pkt 2 regulaminu następującym unormowaniem – *„Brak faktury nie zwalnia Abonenta z obowiązku uiszczenia Opłaty abonamentowej i innych należnych Operatorowi opłat okresowych w przewidzianym terminie.”*

Klauzula taka jest bez wątpienia niezgodna z art. 385¹ § 1 Kc, który stanowi, że postanowienia umowy zawieranej z konsumentem niezgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy, a klauzule takie są niedozwolonymi postanowieniami umownymi. W myśl art. 385¹ § 3 Kc niezgodnione indywidualnie są te postanowienia, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności z sytuacją taką mamy do czynienia, gdy przedsiębiorca posługuje się przy zawieraniu umowy z konsumentem wzorcem umowy, co ma miejsce w niniejszym przypadku.

Jak wynika z zapisu § 11 pkt 7 wzorca umowy i § 27 pkt 1 regulaminu, a także § 20 regulaminu – przedsiębiorca zobowiązał się do przesyłania abonentowi faktury vat listem zwykłym lub dostarczania jej osobiście na adres podany w umowie. Przedsiębiorca w sytuacji nie wykonania tego zobowiązania, oczekuje, że konsumenci w ustalonym terminie, poza stałą opłatą abonamentową, uiszczą inne należne operatorowi opłaty okresowe. Zgodnie z zapisem § 19 regulaminu abonent zobowiązany jest do uiszczenia wszelkich opłat aktywacyjnych, abonamentowych oraz pozostałych, zgodnie z obowiązującym cennikiem. Przyjętym przez przedsiębiorcę okresem rozliczeniowym jest jeden miesiąc (§ 23 regulaminu). Tak więc przedsiębiorca zobowiązany jest do wystawienia konsumentom faktury vat po zakończeniu okresu rozliczeniowego. Stosowany przez przedsiębiorcę zapis jest niezgodny z art. 385(1) § 1 K.c. oraz art. 385(3) pkt 22 K.c. W świetle tych przepisów niedozwolone jest postanowienie, które – nie będąc indywidualnie uzgodnione z konsumentem – kształtuje jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy, w szczególności przewiduje obowiązek wykonania zobowiązania przez konsumenta mimo niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania przez jego kontrahenta. Jednym z obowiązków, jakie ciąży na operatorze z tytułu realizacji umowy świadczenia usług telekomunikacyjnych jest dostarczenie konsumentowi faktury za dany okres rozliczeniowy. Faktura ta stanowi bowiem dla konsumenta podstawę do dokonania zapłaty, ponieważ określa kwotę należności do uiszczenia której zobowiązany jest konsument oraz termin, w którym powinna ona zostać dokonana. Pełni jednocześnie funkcję wezwania do zapłaty, co potwierdził Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 19.05.1992 r. sygn. akt III CZP 56/92 (OSNCP 1992/12 poz. 219), uznając, iż „doręczenie dłużnikowi dokumentu rozliczeniowego (faktury) jest wezwaniem go do spełnienia świadczenia pieniężnego wówczas, gdy zawarto z nim stosowną wzmiankę co do sposobu i czasu zapłaty.” Przedsiębiorca ustalił termin i sposób

zapłaty, a wprowadzony przez niego system, w którym konsumenci są zobowiązani do zapłaty należności niezależnie od faktu otrzymania faktury należy uznać za naruszenie interesów konsumentów. Są oni bowiem pozbawieni pewności co do wysokości kwoty swojego zobowiązania. Narzucenie takiego rozwiązania przez przedsiębiorcę jest rażąco sprzeczne z dobrymi obyczajami i zasadą pewności obrotu gospodarczego. Jak wynika z powyższego kwestionowane zapisy wzorca umowy i regulaminu naruszają interesy konsumentów.

W prowadzonym przez Prezesa Urzędu rejestrze postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, pod numerem 144 (wyrok SOKiK z dnia 8 maja 2004 sygn. akt XVII Amc 35/01) od dnia 11 października 2004 umieszczona jest klauzula abuzywna następującej treści: *„Nieotrzymanie formularza płatności na adres podany przez klienta nie zwalnia go z obowiązku terminowego wpłacenia rat na konto bankowe podane przez Spółkę”*

W rejestrze postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, pod numerem 597 (wyrok SOKiK z dnia 17 października 2005 sygn. akt XVII Amc 75/04) od dnia 2 grudnia 2005 umieszczona jest klauzula abuzywna następującej treści: *„Opłata za korzystanie z usług jest pobierana z góry za dany okres rozliczeniowy i należy ją uiścić w terminie wskazanym w fakturze/książeczce opłat. Operator zastrzega, że nie doręczenie faktury lub książeczki opłat do Abonenta nie zwalnia Abonenta z obowiązku uiszczenia opłaty abonamentowej.”*

Zakres kwestionowanego zapisu wzorca umowy i regulaminu mieści się w zakresie wpisanej do rejestru klauzuli nr 144 i nr 597. Mając na względzie cel regulacji oraz jej zakres można stwierdzić, że porównywane klauzule i stosowana przez przedsiębiorcę regulacja są tożsame.

Zauważyć należy, że Prezes Urzędu może stwierdzić stosowanie przez przedsiębiorcę praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów polegającej na posługiwaniu się postanowieniem wzorca umownego, które zostało wpisane do rejestru niedozwolonych postanowień umownych bez względu na to, czy postanowienie uznane przez SOKiK za abuzywne było stosowane przez przedsiębiorcę, przeciwko któremu jest prowadzone postępowanie w sprawie stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, czy też przez inny podmiot. Sąd Apelacyjny w wyroku z dnia 02. 12. 2005r. (sygn. akt VI ACa 760/05) wskazał, że zgodnie z art. 23 a ust. 2 ustawy z dnia 15 grudnia 2000r. o ochronie konkurencji i konsumentów (t. j. Dz. U. z 2005r. Nr 244, poz. 2080 ze zm.) praktyką naruszającą zbiorowe interesy konsumentów jest posługiwanie się postanowieniem wpisanym do rejestru w oderwaniu od zagadnienia, czy wpis do rejestru powstał w związku ze stosowaniem wzorca umowy przez ten podmiot, co do którego bada się stosowanie praktyki. Sąd Apelacyjny orzekł, że naruszenie interesów konsumentów może nastąpić w wyniku działań podmiotów, które stosują klauzule abuzywne wpisane do rejestru, przy czym wpis do rejestru związany jest z działaniami innych kontrahentów konsumentów. Podobne twierdzenie Sąd Apelacyjny zawarł we wcześniejszym wyroku, tj. w orzeczeniu z dnia 29. 09. 2005r. (sygn. akt VI ACa 381/05), gdzie przywołując stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w uchwale z dnia 19. 12. 2003r. III CZP 95/03 (OSNC 2005/2/25), wskazał, że wyrok uwzględniający powództwo przez uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone i zakazanie ich stosowania ma, zgodnie z art. 479⁴³ Kpc, od chwili wpisania do odpowiedniego rejestru, skutek także wobec osób trzecich. Zgodnie ze stanowiskiem SOKiK wyrażonym w wyroku z dnia 25. 05. 2005r. (sygn. akt XVII Ama 46/04), dla uznania, iż określona klauzula jest niedozwolonym postanowieniem umownym wpisanym do rejestru klauzul niedozwolonych wystarczy stwierdzenie, że mieści się ona w hipotezie klauzuli wpisanej do rejestru i nie jest konieczna literalna zgodność porównywanych postanowień. Czynnikiem przesądzającym o podobieństwie dwóch klauzul powinien być zatem zamiar, cel, jakemu ma służyć kwestionowane postanowienie. Jeśli cel utworzenia spornej klauzuli odpowiada celowi sformułowania klauzuli uznanej za niedozwoloną, oba zapisy można uznać

za tożsame. Trafność przedmiotowego rozstrzygnięcia SOKiK potwierdził Sąd Apelacyjny w Warszawie w wyroku z dnia 26. 04. 2006r. (sygn. akt VI ACa 1220/05). Stanowisko, zgodnie z którym stosowanie postanowień wzorców umowy o treści tożsamej z treścią postanowień uznanych za niedozwolone prawomocnym wyrokiem SOKiK i wpisanych do rejestru może być uznane w stosunku do innego przedsiębiorcy za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, potwierdził Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 13. 07. 2006r. (sygn. III SZP 03/06). Pomimo, iż ww. orzeczenia sądów były wydane na gruncie ówczesnie obowiązującej ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów z 2000r., to należy je uznać za aktualne także i pod rządami nowej ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, która analogicznie reguluje rozważaną kwestię, z uwagi, na co brak jest podstaw do odmiennej oceny prawnej rozważanej kwestii.

W tych okolicznościach sprawy należało orzec, że w wyniku stosowania w umowach z konsumentami niedozwolonego postanowienia wzorca umowy doszło do naruszenia art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, co stanowi praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów.

2. Drugi z postawionych zarzutów dotyczy posługiwania się w § 18 pkt 2 wzorca umowy następującym unormowaniem – *„Operator nie ponosi odpowiedzialności za jakiegokolwiek zakłócenia w emisji programów (...) oraz w innych przypadkach niezależnych od Operatora”* oraz § 36 regulaminu następującym unormowaniem *„Operator nie ponosi odpowiedzialności za jakiegokolwiek zakłócenia w emisji programów (...) oraz w innych przypadkach niezależnych od Operatora w szczególności związanych z konserwacją nadajników radiowo-telewizyjnych, przerwy w pracy satelitów i innych podobnych przyczyn leżących po stronie nadawców programów.”*

Powyższy zapis wzorca umowy jest niedozwolony w świetle art. 385 (3) pkt 2 k.c. Na mocy ww. postanowienia przedsiębiorca zwalnia się z odpowiedzialności za niewykonanie lub nienależyte wykonanie umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych. Przedsiębiorca nie może wyłączyć swojej odpowiedzialności w zakresie, w jakim powinien wykazać się należyłą starannością, co do tego, aby umowa mogła być wykonana. Stosownie do art. 474 K.c. dłużnik jest odpowiedzialny jak za własne działanie lub zaniechanie, za działania i zaniechania osób, z których pomocą zobowiązanie wykonywa, jak również osób, którym wykonanie zobowiązania powierza. W takim więc zakresie przedsiębiorca nie może wyłączyć swojej odpowiedzialności za działania osób trzecich, którymi posługuje się przy wykonywaniu czynności związanych z umowami zawartymi z konsumentami. Podobne zapisy stosowane przez innych przedsiębiorców uznano za klauzule abuzywne.

W rejestrze postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, pod numerem 636 (wyrok SOKiK z dnia 19 kwietnia 2005 sygn. akt XVII AmC 23/05) od dnia 3 kwietnia 2006r. umieszczona jest klauzula abuzywna następującej treści: *„Usługodawca nie bierze odpowiedzialności za działanie sieci swojego dostawcy.”*

W rejestrze postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, pod numerem 680 (wyrok SOKiK z dnia 23 lutego 2005 sygn. akt XVII Amc 3/04) od dnia 5 kwietnia 2006 umieszczona jest klauzula abuzywna następującej treści: *„PTK nie ponosi odpowiedzialności za zakłócenia w odbiorze programów telewizyjnych i radiowych rozprawdzanych w sieci telewizji kablowej wynikające z przyczyn niezależnych od PKT, a w szczególności występujących poza siecią.”* W uzasadnieniu tego wyroku SOKiK uznał, że „postanowienie to przyznaje operatorowi prawo do decydowania o tym gdzie leży przyczyna zakłócenia odbioru programów telewizyjnych i radiowych a co za tym idzie prawo do wyłączenia swojej odpowiedzialności za złą jakość programów udostępnianych abonentom. Kontrahent obowiązany jest do świadczenia usługi odpowiedniej jakości, przyznanie sobie prawa do określenia czy przyczyna leży po stronie operatora czy jest od niego niezależna, bez

możliwości obiektywnego sprawdzenia przez abonenta tych okoliczności, narusza dobre obyczaje i interesy konsumenta, wypełniając tym samym przesłanki art. 385(3) pkt 2 i pkt 9 K.c.”

W rejestrze postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, pod numerem 797 (wyrok SOKiK z dnia 14 marca 2005 sygn. akt XVII AmC 21/04) od dnia 4 lipca 2006r. umieszczona jest klauzula abuzywna następującej treści: „*Operator nie ponosi odpowiedzialności za niewykonanie lub nienależyte wykonanie usług wynikłe z faktu niewłaściwego funkcjonowania sieci telekomunikacyjnych innych operatorów telekomunikacyjnych*”

W rejestrze postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, pod numerem 1163 (wyrok SOKiK z dnia 12 marca 2007 sygn. akt XVII AmC 1/07) od dnia 16 maja 2007 umieszczona jest klauzula abuzywna następującej treści: „*Usługodawca nie ponosi odpowiedzialności za jakiegokolwiek zakłócenia działalności sieci, wynikające z działania siły wyższej, lub pracy nadajników w pobliżu sieci Usługodawcy oraz awarie łącz Innych Operatorów*”

Zakres powyżej wymienionych stosowanych przez przedsiębiorcę zapisów wzorca umowy i regulaminu, wyłączających odpowiedzialność przedsiębiorcy, mieści się w zakresie wpisanych do rejestru klauzul nr: 636, 680, 797, 1163.

W świetle powyższego należy stwierdzić, że w niniejszym przypadku przedsiębiorca dopuścił się naruszenia art. 24 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

3. Trzeci z postawionych przedsiębiorcy zarzutów dotyczy posługiwania się w § 26 pkt 2 wzorca umowy oraz § 32 pkt 2 regulaminu następującym unormowaniem – „*Nie stanowią naruszenia Umowy krótkotrwałe przerwy lub pogorszenie jakości trwające nie dłużej niż jednorazowo 24 godziny, a łącznie w miesięcznym okresie rozliczeniowym 72 godziny*”

Jak wynika z kwestionowanego zapisu wzorca umowy i regulaminu, przedsiębiorca może pobierać lub pobiera od konsumentów wynagrodzenie za świadczenie usług telekomunikacyjnych w sytuacji gdy tych usług faktycznie nie świadczy. W tym miejscu należy zauważyć, że stosownie do art. 104 ust. 1 Prawa telekomunikacyjnego do odpowiedzialności przedsiębiorców telekomunikacyjnych za niewykonanie lub nienależyte wykonanie usługi telekomunikacyjnej stosuje się przepisy Kodeksu cywilnego. Wobec tego przy rozważaniu badanej kwestii trzeba przejść na grunt regulacji kodeksowych, ze szczególnym uwzględnieniem art. 471 Kc, który stanowi, że dłużnik jest obowiązany do naprawienia szkody wynikłej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania, chyba że niewykonanie lub nienależyte wykonanie jest następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. Z powyższego wynika, że dłużnik jest obowiązany do naprawienia całej powstałej szkody. Niedopuszczalne jest, zwłaszcza w obrocie konsumenckim, aby odpowiedzialność przedsiębiorcy była nadmiernie ograniczana. Niedopuszczalne jest też takie kształtowanie stosunku prawnego łączącego przedsiębiorcę z konsumentem, że konsument musi spełniać swoje świadczenie, natomiast równocześnie przedsiębiorca z obowiązku takiego zostaje zwolniony bez negatywnych dla niego konsekwencji finansowych, bądź gdy konsekwencje te są niewspółmierne do poniesionej przez konsumenta szkody. Kwestionowany zapis jest niezgodny z art. 385¹ § 1, który stanowi, że postanowienia umowy zawieranej z konsumentem niezgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeśli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. Postanowienie to nosi także znamiona klauzuli niezgodnej z art. 385³ pkt 2 Kc, na mocy którego za niedozwolone uznaje się klauzule które

wyłączają lub istotnie ograniczają odpowiedzialność względem konsumenta za niewykonanie lub nienależyte wykonanie umowy.

Zauważyć należy, że w rejestrze postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, pod numerem 502 (wyrok SOKiK z dnia 22 czerwca 2005 sygn. akt XVII Amc 52/04) od dnia 25 sierpnia 2005 umieszczona jest klauzula abuzywna następującej treści: „*Za okres braku sygnału wynikającego z awarii trwającej dłużej niż dwa kolejne dni Abonentowi przysługuje prawo do obniżenia opłaty miesięcznej o 1/30 za każdy następny dzień.*”

W rejestrze postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, pod numerem 1210 (wyrok SOKiK z dnia 9 listopada 2005 sygn. akt XVII Amc 74/04) od dnia 22 sierpnia 2007 umieszczona jest klauzula abuzywna następującej treści: „*Jeżeli przerwy w świadczeniu Usługi Radia i Telewizji Kablowej wystąpiły z ważnych przyczyn, a ich łączny czas w okresie rozliczeniowym był krótszy od 48 godzin, rekompensata Abonentowi nie przysługuje.*”

Zakres kwestionowanego zapisu wzorca umowy i regulaminu mieści się w zakresie wpisanej do rejestru klauzuli nr 502 i nr 1210.

W świetle powyższego należy stwierdzić, że w niniejszym przypadku przedsiębiorca dopuścił się naruszenia art. 24 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

4. Czwartym z postawionych zarzutów dotyczy posługiwania się w § 38 pkt 4 wzorca umowy oraz § 78 pkt 2 regulaminu następującym unormowaniem – „*Właściwym do rozstrzygania sporów wynikających z niniejszej Umowy oraz Regulaminu, (...) jest sąd powszechny właściwy dla siedziby Operatora.*”

Przedsiębiorca usługi telekomunikacyjne świadczy konsumentom na obszarze miast: Chorzów, Świętochłowice, Sosnowiec, Dąbrowa Górnicza. Miejsce wykonywania działalności przedsiębiorcy to Katowice. Niniejsze postanowienie jest niezgodne z art. 385¹ § 1 Kc i z art. 385³ pkt 23 Kc. Treść przepisu art. 385¹ § 1 Kc przytoczono powyżej. Art. 385³ pkt 23 Kc stanowi natomiast, że za niedozwolone uważa się postanowienia, które wyłączają jurysdykcję sądów polskich lub poddają sprawę pod rozstrzygnięcie sądu polubownego polskiego lub zagranicznego albo innego organu, a także narzucają rozpoznanie sprawy przez sąd, który wedle ustawy nie jest miejscowo właściwy. Właściwość miejscowa sądu, który jest kompetentny do rozstrzygania sporów cywilnych, została określona w przepisach ustawy z dnia 17 listopada 1964r. Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296 ze zm., zwanej dalej także Kpc). Zasadniczo, zgodnie z art. 27 ust. 1 Kpc powództwo wytacza się przed sądem właściwym ze względu na miejsce zamieszkania lub siedziby pozwanego. W rozważanej sprawie, stosownie do tego przepisu, gdyby z powództwem występowali przeciwko konsumentowi przedsiębiorcy, musieliby to zrobić przed sądem oznaczonym wedle miejsca zamieszkania konsumenta. Gdyby do sądu wystąpił konsument, musiałby uczynić to przed sądem wyznaczonym według miejsca prowadzenia działalności przez przedsiębiorców. Stosownie do art. 34 Kpc w sprawach o ustalenie istnienia umowy, jej wykonanie, rozwiązanie lub unieważnienie, jak też o odszkodowanie z powodu niewykonania lub nienależytego wykonania umowy można wytoczyć także przed sądem wyznaczonym według miejsca wykonania umowy. Kwestionowany zapis umowny stanowi klauzulę abuzywną ze względu na to, że ogranicza możliwość wyboru do sądu, który zgodnie z przepisami Kodeksu postępowania cywilnego należało uznać za właściwy do rozstrzygnięcia sporu powstałego na tle umowy. Dodatkowo podkreślić trzeba, że za niezgodne z art. 385³ pkt 23 Kc uznaje się postanowienia, które nie tylko wyłączają właściwość sądu wyznaczonego według przepisów Kodeksu postępowania cywilnego w ogóle, ale też te, które ograniczają zakres możliwości przewidzianych w tej ustawie, w wyniku czego sytuacja konsumentów ulega pogorszeniu. W rozważanej sprawie klauzula stosowana przez przedsiębiorców godzi w konsumentów w szczególności w ten sposób, że zostaje wyłączona możliwość wytoczenia powództwa przed sądem właściwym ze względu na

miejsce ich zamieszkania, a więc w miejscu dla nich najbardziej dogodnym. Z uwagi na powyższe, zakwestionowane postanowienie jest niedozwolonym zapisem umownym. W rejestrze postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone figuruje wiele klauzul, na mocy których uznano za właściwy sąd w konkretnym mieście albo wyznaczony według jednego kryterium, w sposób węższy niż uczyniono to w Kodeksie postępowania cywilnego. Zgodnie z bogatym orzecznictwem SOKiK postanowienia, na mocy których sądem właściwym jest sąd zlokalizowany w miejscu dogodnym wyłącznie dla przedsiębiorców, ograniczające możliwość wyboru sądu innego niż wymieniony w umowie, są uznawane za niezgodne z prawem. Na potwierdzenie tego należy wskazać szereg klauzul umownych tego typu, które zostały wpisane do rejestru postanowień umownych uznanych za niedozwolone pod numerami 92, 276, 309, 310, 349, 361, 388, 397, 418, 445, 488, 494, 527, 561, 565, 586, 596, 612, 617, 637, 640, 691, 772, 784, 913, 922 i 1007.

W rejestrze postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, pod numerem 409 (wyrok SOKiK z dnia 31 stycznia 2005 sygn. akt XVII Amc 59/04) od dnia 5 maja 2005 umieszczona jest klauzula abuzywna następującej treści: *„Sądem do rozstrzygnięcia sporów jest sąd właściwy dla miejsca siedziby dostawcy sygnału.”*

W rejestrze postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, pod numerem 1034 (wyrok SOKiK z dnia 21 listopada 2006 sygn. akt XVII Amc 138/05) od dnia 20 lutego 2007 umieszczona jest klauzula abuzywna następującej treści: *„W przypadkach spornych z tytułu niniejszej umowy, rozstrzygać będą Sądy właściwe dla siedziby Operatora.”*

W świetle powyżej opisanych okoliczności oraz mając na uwadze fakt, że w rozważanym przypadku doszło do naruszenia zbiorowych interesów konsumentów należało orzec o naruszeniu art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

5. Piąty z postawionych zarzutów dotyczy posługiwania się w § 61 regulaminu następującym unormowaniem – *„Ponowne podłączenie Abonenta do Sieci lub zawarcie z Abonentem kolejnej Umowy nastąpi tylko po uprzednim uregulowaniu przez Abonenta zaległości oraz wniesieniu opłaty za ponowne podłączenie zgodnie z aktualnie obowiązującym Cennikiem.”* Umowa o świadczenie usług telekomunikacyjnych jest umową wzajemną, do której stosuje się przepisy kodeksu cywilnego dotyczące zobowiązań, w tym regulujące skutki niewykonania zobowiązań. Zgodnie z art. 481 § 1 K.c. – jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody. Ustalone odsetki pełnią funkcję kary umownej. Zgodnie z przedmiotowym unormowaniem przedsiębiorca pobiera od konsumentów – dłużników, wcześniej przyłączonych do sieci, ponownie opłatę za przyłączenie. Przedsiębiorca, w przypadku zwłoki abonenta, podejmuje decyzje o dezaktywacji gniazda abonenckiego. Ponowne przyłączenie jest możliwe jedynie wówczas, gdy konsument (abonent) dokona wpłaty zaległej kwoty oraz ponownej opłaty przyłączeniowej, która - w tym przypadku - pełni de facto funkcję kary umownej za niespełnienie w terminie świadczenia konsumenta. Kwestionowany zapis jest niezgodny z art. 385(1) § 1 K.c. oraz z art. 385(3) pkt 17 K.c. Ustalony sposób postępowania narusza interesy konsumentów, którymi w niniejszej sprawie są abonenci, a zastrzeżona w formie ponownej opłaty za przyłączenie do sieci kara umowna jest wygórowana.

W rejestrze postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, pod numerem 499 (wyrok SOKiK z dnia 22 czerwca 2005 sygn. akt XVII Amc 52/04) od dnia 25 sierpnia 2005 umieszczona jest klauzula abuzywna następującej treści: *„Ponowne świadczenie przez Operatora usługi konserwacji i rtv może nastąpić po: 1/ uregulowaniu zaległości z tytułu opłat za wykonywane przez operatora usługi wraz z ustawowymi odsetkami za zwłokę, 2/ uregulowaniu opłaty przyłączeniowej w wysokości określonej w cenniku.”*

W rejestrze postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, pod numerem 618 (wyrok SOKiK z dnia 5 stycznia 2005 sygn. akt XVII Amc 122/03) od dnia 13 marca 2006 umieszczona jest klauzula abuzywna następującej treści: „*W przypadku nie uiszczenia opłaty w terminie sygnał zostanie odłączony od gniazda. W przypadku wyrażenia przez użytkownika chęci z dalszego korzystania z sygnału, wykonawca dokona przyłączenia po zapłaceniu zaległości i dokonaniu jednorazowej opłaty za ponowne przyłączenie.*”

W rejestrze postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, pod numerem 1084 (wyrok SOKiK z dnia 9 czerwca 2006 sygn. akt XVII Amc 90/05) od dnia 27 marca 2007 umieszczona jest klauzula abuzywna następującej treści: „*W przypadku odłączenia sygnału z lokalu z winy abonenta jego ponowne podłączenie nastąpi po uregulowaniu zaległości i wniesieniu opłaty za ponowną aktywację (ponowna aktywacja – wznowienie dostarczania sygnału telewizji kablowej w istniejącym przyłączy, podlegające opłacie zgodnie z cennikiem operatora.*”

W rejestrze postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, pod numerem 1166 (wyrok SOKiK z dnia 12 marca 2007 sygn. akt XVII Amc 1/07) od dnia 16 maja 2007 umieszczona jest klauzula abuzywna następującej treści: „*Ponowne podłączenie Abonenta nastąpi wyłącznie po uregulowaniu zaległości wraz z dodatkową opłatą za ponowne włączenie określoną w cenniku.*”

Zakres kwestionowanego zapisu regulaminu mieści się w zakresie wpisanej do rejestru klauzuli nr 499, 618, 1084 i 1166.

W świetle powyższego należy stwierdzić, że w niniejszym przypadku przedsiębiorca dopuścił się naruszenia art. 24 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

6. Szósty z postawionych przedsiębiorcy w toku niniejszego postępowania zarzutów dotyczy naruszenia obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji w zakresie obejmującym nazwę przedsiębiorcy. Obowiązek podawania w umowie o świadczenie usług telekomunikacyjnych nazwy dostawcy tych usług wynika z art. 56 ust. 3 pkt 1 Prawa telekomunikacyjnego. Obowiązek podania w regulaminie świadczenia usług telekomunikacyjnych nazwy dostawcy usług wynika z art. 60 pkt 1 Prawa telekomunikacyjnego. Zważyć trzeba, że nazwę, o której mowa w przywołanym przepisie należy utożsamiać z firmą, której regulacja prawna jest zawarta w art. 43² i n. ustawy Kodeks cywilny. Stosownie do obowiązujących w tym zakresie przepisów kodeksowych przedsiębiorca działa pod firmą, która powinna się odróżniać od firm innych przedsiębiorców i nie może wprowadzać w błąd, w szczególności co do osoby przedsiębiorcy. Firmą osoby fizycznej jest jej imię i nazwisko, które dodatkowo mogą być uzupełniane np. o pseudonim, określenia wskazujące na przedmiot działalności lub miejsce jej prowadzenia. Z powyższego wynika, że przedsiębiorca będący osobą fizyczną musi podawać swoje imię i nazwisko, a jeśli posługuje się dodatkowymi oznaczeniami, także i te oznaczenia. W rozważanym przypadku przedsiębiorca ograniczył się jedynie do podawania w umowach dodatkowego oznaczenia, pod jakim prowadzi działalność gospodarczą, lecz nie wskazywał imienia i nazwiska. Praktyka taka może niekorzystnie wpływać na pozycję konsumentów w ten sposób, że nie posiadają oni wiedzy na temat tego, kto faktycznie jest drugą stroną umowy. Pełna identyfikacja kontrahenta jest niezbędna np. w sytuacji, gdy dochodzi do sporu i konsument kieruje sprawę na drogę sądową. W przypadku, gdy nie dysponuje on niezbędnym zakresem informacji, nie będzie on mógł np. prawidłowo sporządzić pozwu. Wszystkie przekazywane konsumentom informacje powinny być rzetelne, prawdziwe i pełne. Na gruncie przedstawionych ustaleń, jak i ustaleń w zakresie oddziaływania przedsiębiorcy jego zachowaniem na zbiorowe interesy konsumentów, za udowodnione uznać należy, że w rozważanej sprawie doszło do naruszenia art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w zakresie opisanym w tym punkcie decyzji.

Mając na względzie przytoczone przepisy prawa, jak i wyżej opisany stan faktyczny przedmiotowej sprawy należało podjąć rozstrzygnięcie takie, jak opisane w sentencji niniejszej decyzji.

II.

Zgodnie z art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów Prezes Urzędu może skorzystać z uprawnienia do nałożenia na przedsiębiorcę stosującego praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów kary pieniężnej w wysokości nie większej niż 10% przychodu osiągniętego w roku rozliczeniowym poprzedzającym rok nałożenia kary. Kara taka może być nałożona bez względu na to, czy przedsiębiorca dopuścił się naruszenia celowo, czy też nieumyślnie. Stosownie do art. 111 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów przy ustalaniu wysokości kar pieniężnych, w tym kar określonych w art. 106 tej ustawy, należy uwzględnić w szczególności okres, stopień oraz okoliczności naruszenia przepisów ustawy, a także uprzednie naruszenie przepisów ustawy.

W pkt. I niniejszej decyzji stwierdzono stosowanie przez przedsiębiorcę praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów opisanych szczegółowo powyżej. Praktyki te polegają na stosowaniu postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone oraz na naruszaniu obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji, poprzez niezawieranie w umowach o świadczenie usług telekomunikacyjnych z konsumentami oraz w regulaminie świadczenia usług nazwy dostawcy usług, wbrew obowiązkowi wynikającemu z art. 56 ust. 3 pkt 1 a także art. 60 pkt 1 Prawa telekomunikacyjnego.

Konsekwencją stosowania powyższych praktyk jest pogorszenie sytuacji konsumentów. Okoliczność, że sporne zapisy zamieszczono we wzorcach umownych powoduje, że zostają one konsumentom narzucone. Jednocześnie ich wprowadzenie do umów faktycznie zawartych z konsumentami prowadzi do tego, iż przedsiębiorca rzeczywiście może m. in. ograniczyć swoją odpowiedzialność. Fakt, że kwestionowane regulacje wynikają ze wzorców umownych świadczy o ustalonym charakterze podejmowanych praktyk. Sam przedsiębiorca przyznał w piśmie z dnia 17.09.2007r, że opracowane przez niego wzorce umowne są stosowane od 10.05.2007 (dowód: karta nr 56).

W tym miejscu należy nadmienić, że stosowane przez przedsiębiorcę wzory umów w roku 2003 były przedmiotem zainteresowania Prezesa Urzędu. Sprawa o sygn. akt RKT-61-24/03/HS zakończyła się wydaniem decyzji nr RKT 22/2003 gdzie określone działanie przedsiębiorcy uznano za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów i nakazano zaniechanie jej stosowania. Decyzja ta została wykonana przez przedsiębiorcę. W kolejnej sprawie o sygn. akt RKT-62/69/03/HS Prezes Urzędu wezwaniem z dnia 15.04.2003r. wezwał przedsiębiorcę do zmiany § 32 regulaminu obowiązującego w tym okresie i między innymi kwestionował zapis, że *„właściwym dla rozstrzygania sporów wynikających w regulaminu świadczenia usług jest sąd powszechny właściwy dla siedziby operatora”*. Przedsiębiorca uznając zarzuty Prezesa Urzędu od dnia 27.05.2003r. wprowadził zmiany we wzorcach umów. Zarzut zawarty w punkcie 4 niniejszej decyzji potwierdza, że przedsiębiorca w maju 2007 r. ponownie wprowadził do wzorców umów kwestionowane postanowienie.

Powyższe okoliczności uzasadniają nałożenie w niniejszym przypadku kary, o jakiej mowa w art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Przychód osiągnięty przez przedsiębiorcę w 2007r. ustalono na podstawie złożonych dokumentów (dowód: karty 114-118).

Przy ustalaniu wysokości kary Prezes Urzędu przyjął za podstawę obliczeń kwotę odpowiadającą wysokością przychodów osiągniętych przez przedsiębiorcę z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej w 2007r.

Kara nakładana przez Prezesa Urzędu na podmioty, które dopuściły się stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów służy podkreśleniu naganności ocenianych zachowań. Przedsiębiorca, jako podmiot o wieloletnim doświadczeniu, powinien wiedzieć, że określając warunki umowne nie mogą stosować klauzul uznanych przez SOKiK za abuzywne, ani w inny sposób godzić w interesy słabszych uczestników rynku, jakimi są konsumenci.

Decydując o nałożeniu kary i jej wysokości wzięto pod uwagę wszystkie ww. okoliczności, jak i możliwości finansowe przedsiębiorcy. Orzeczona kara powinna stanowić dolegliwość dla uczestnika niniejszego postępowania, tak aby jej nałożenie skutkowało w przyszłości zapobieżeniem zaistnienia podobnych sytuacji. Z drugiej strony należy też podkreślić wymiar edukacyjny i wychowawczy zastosowanego środka oraz wyrazić nadzieję, że odniesie on spodziewany skutek na przyszłość. Niniejsza kara powinna stanowić przestrożę dla przedsiębiorcy na przyszłość.

Poza wymiarem indywidualnym kary, należy zwrócić uwagę na jej wymiar ogólny, funkcję odstraszającą i wychowawczą w stosunku do innych uczestników rynku. Funkcja edukacyjna jest w niniejszym przypadku szczególnie istotna, gdyż kary za stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów nakładane w tym trybie stanowią nowość w polskim porządku prawnym.

W świetle powyższych okoliczności wysokość kary ustalono na poziomie 10 000 zł (słownie: dziesięciu tysięcy złotych).

W ocenie Prezesa Urzędu kara wymierzona w tej wysokości jest adekwatna do stopnia naruszenia przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Prezes Urzędu, kierując się potrzebą zdecydowanego przeciwdziałania stosowaniu praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów uznał, że orzeczona kara powinna stanowić dolegliwość dla uczestnika niniejszego postępowania. W tym przypadku kara powinna spełnić jednak przede wszystkim funkcję prewencyjną i wychowawczą, tak aby zapobiec w przyszłości naruszeniom przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Wobec powyższego orzeczono jak w punkcie II sentencji tej decyzji.

III.

Zgodnie z art. 80 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów Prezes Urzędu rozstrzyga o kosztach w drodze postanowienia, które może być zamieszczone w decyzji kończącej postępowanie. W myśl art. 77 ust. 1 tej ustawy, jeżeli w wyniku postępowania Prezes Urzędu stwierdził naruszenie przepisów ustawy, przedsiębiorca, który dopuścił się tego naruszenia, jest obowiązany ponieść koszty postępowania. Niniejsze postępowanie w sprawie stosowania przez przedsiębiorcę praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów zostało wszczęte z urzędu, a w jego wyniku Prezes Urzędu w punkcie I sentencji decyzji stwierdził naruszenie przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Kosztami niniejszego postępowania są wydatki związane z korespondencją prowadzoną przez Prezesa Urzędu ze stroną. W związku z powyższym postanowiono przedsiębiorcę obciążyć kosztami postępowania w wysokości 54 zł (słownie: pięćdziesięciu czterech złotych).

Zgodnie z art. 112 ust. 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów karę pieniężną należy uiścić w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji na konto Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów: NBP o/o Warszawa Nr 51101010100078782231000000.

Koszty niniejszego postępowania przedsiębiorca obowiązany jest wpłacić na konto Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Warszawie w NBP o/o Warszawa Nr 51101010100078782231000000.

Stosownie do treści art. 81 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z art. 479²⁸ § 2 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. Nr 43, poz. 296 z późn. zm.) – od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie dwutygodniowym od daty jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Katowicach. W przypadku jednak kwestionowania wyłącznie postanowienia o kosztach zawartego w pkt III niniejszej decyzji, stosownie do treści art. 81 ust. 5 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z art. 479²⁸ § 1 pkt 2 Kodeksu postępowania cywilnego, należy wnieść zażalenie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Katowicach w terminie tygodnia od dnia doręczenia niniejszej decyzji.

DYREKTOR DELEGATURY
URZĘDU OCHRONY KONKURENCJI
I KONSUMENTÓW W KATOWICACH

Maciej Fragsztajn